

بررسی ارتباط رتبه بندی مالی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی با برخی از شاخص های منتخب مالی

طاهره رضازاده تکیه^۱، امیر محمودیان^۲، طالب پرگر^۳

چکیده:

ارزیابی عملکرد، یکی از وظایف اصلی هر سازمان بوده از این رو مدیران امروزی در جستجوی دستیابی به یک راه حل جامع، قابل اعتماد و انعطاف پذیر جهت ارزیابی عملکرد سازمان خود بوده تا ضمن حصول اطمینان از اجرای استراتژی های خود، بتوانند اطلاعات دقیق و کافی از جایگاه امروز

۱- دانش آموخته مدیریت بازرگانی گرایش مالی در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین الملل قشم، هرمزگان، ایران.

۲- مربی، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سوادکوه، مازندران، ایران. amirmahmoudian@yahoo.com

۳- دانش آموخته مدیریت بازرگانی گرایش مالی در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین الملل قشم، هرمزگان، ایران.

خویش را به دست آورده با گسترش فعالیت های سازمان هم از بعد وظیفه ای و هم از بعد جغرافیایی و افزایش واحدها و مراکز مربوطه، لزوم رتبه بندی بین آن ها اهمیت پیدا می کند ولی به مرور زمان ارزیابی خود رتبه بندی ها و انطباق آن با شاخص های مختلف اهمیت بیش تری پیدا می کند. این پژوهش با هدف بررسی ارتباط رتبه بندی مالی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی با برخی از شاخص های منتخب مالی است.

این پژوهش با در نظر گرفتن هدف موجود از نوع همبستگی بوده و با استفاده از ضریب همبستگی در نرم افزار SPSS مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری این پژوهش تمامی واحدهای دانشگاهی را تشکیل می دهد.

یافته های پژوهش نشان می دهد ارتباطی بین رتبه بندی مالی واحدهای دانشگاهی با شاخص های موجود وجود ندارد.

واژگان کلیدی: رتبه بندی مالی، شاخص های مالی، نسبت های مالی، نسبت بازده دارایی، نسبت کل بدهی، نسبت سود عملیات.

مقدمه

در سراسر دنیا، انواع مختلفی از موسسات رتبه بندی اعتباری در بازارهای بزرگ مشغول فعالیت هستند. این موسسات از لحاظ اندازه، حوزه تمرکز و متدولوژی با هم متفاوتند. برخی موسسات رتبه بندی اعتباری، تخصصی هستند و بر صنایع یا مناطق خاصی تمرکز دارند. رتبه بندی شرکت‌های مختلف در صنایع مختلف می‌تواند آئینه تمام‌نمایی از وضعیت شرکت‌های مختلف نسبت به رقبای خود به شمار آید و نقاط قوت و ضعف درونی و نیز نقاط فرصت و تهدید بیرونی شرکت‌ها را مشخص نماید. ولیکن مسئله‌ای که حائز اهمیت است مدل رتبه‌بندی، معیارها و تکنیک ریاضی مناسب جهت رتبه بندی می‌باشد. اصطلاحی در مدیریت وجود دارد که می‌گوید «اگر نتوانید چیزی را اندازه بگیرید نمی‌توانید آن را مدیریت کنید». ارزیابی و نمایش نتایج ارزیابی در قالب رتبه نه تنها نشان می‌دهد که چه کارهایی طبق برنامه و اهداف پیش نمی‌رود بلکه همچنین نشان می‌دهد در چه مواردی کار خوب پیش می‌رود. بنابراین می‌توان بر اساس آن‌ها به موفقیت‌های بعدی دست یافت؛ این مسئله لزوم توجه به مقوله ارزیابی و رتبه بندی عملکرد را آشکار می‌سازد. نظر به اینکه ارزیابی‌های مالی با بیان موقعیت کنونی سازمان در بین سایر شرکت‌ها و ایجاد فضای رقابتی و نمایش آن در قالب رتبه بندی، سازمان‌ها

را برای دستیابی به سطحی بالاتر از عملکرد ترغیب می‌کنند و با شناسایی نقاط ضعف و قوت فعالیت‌های انجام شده نسبت به اصلاح و بهبود امور اقدام می‌نماید.

دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان یک موسسه غیر انتفاعی ماهیتاً مانند بنگاه‌های انتفاعی به دنبال حداکثر کردن سود و ثروت سهامداران خود نمی‌باشد، ولی اگر از کاربرد علم و ابزاری همچون ارزیابی، اندازه‌گیری و رتبه‌بندی مالی غافل گردد با مشکلات عدیده‌ای در زمینه پرداخت حقوق پرسنل، اقساط و بهره‌های بانکی، کنترل‌های لازم در خصوص اعمال نقدینگی و هدایت وجوه نقد، و رشد و توسعه فضای مالی آموزشی و تحقیقاتی و ... مواجه می‌گردد و مواجه با بحران و حتی ورشکستگی مالی خواهد شد.

در این پژوهش سعی بر بررسی رابطه رتبه مالی واحد‌های دانشگاه آزاد اسلامی با نتایج عملیات و وضعیت مالی از حیث میزان سود آوری و بازده دارایی‌ها از طریق بررسی پاره‌ای از شاخص‌های مالی و تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی می‌باشد و این انتظار می‌رود که واحد‌هایی که از لحاظ رتبه جزو واحد‌های برتر شناخته می‌شوند در پاره‌ای از این شاخص‌ها از جمله شاخص نقدینگی، شاخص کارایی (فعالیت)، شاخص سود آوری، ... نسبت به واحد‌هایی که دارای رتبه پایین‌تری هستند دارای وضعیت بهتری هستند و همچنین رابطه مستقیمی میان کاهش رتبه مالی واحد و افزایش مشکلات مالی وجود دارد.

این تجزیه و تحلیل می‌تواند اطلاعات گرانبها و با ارزش درباره روندها، همبستگی، کیفیت، سود هر سهم، نقاط ضعف و قوت شرکت و چگونگی وضعیت مالی آن را به ما ارائه دهد.

۱- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش:

نخستین موسسه رتبه‌بندی اعتباری در سال ۱۹۰۹ با انتشار فهرست رتبه‌بندی اوراق راه آهن آمریکا توسط جان مودی آغاز به کار کرد. صنعت رتبه‌بندی اعتباری به سرعت رشد کرده و جایگاه ویژه‌ای را در بازارهای مالی به خود اختصاص داده است. امروزه ۱۳۰ تا ۱۵۰ موسسه رتبه‌بندی اعتباری در سراسر دنیا رتبه‌بندی اعتباری شرکت‌ها، اوراق قرضه، کشورها، اوراق بهادار با پشتوانه دارایی، اوراق تجاری، عرضه خصوصی سهام، گواهی سپرده، سهام ممتاز و اوراق قرضه میان مدت را به عهده دارند. این رتبه‌های اعتباری اساساً ابزار مدیریت ریسک هستند و نقش مهمی در این زمینه ایفا می‌کنند.

در سراسر دنیا، انواع مختلفی از موسسات رتبه‌بندی اعتباری در بازارهای بزرگ مشغول فعالیت هستند. این موسسات از لحاظ اندازه، حوزه تمرکز و متدولوژی با هم متفاوتند. برخی موسسات رتبه

بندی اعتباری، تخصصی هستند و بر صنایع یا مناطق خاصی تمرکز دارند. در این بین، سه مورد از بزرگترین موسسات رتبه بندی اعتباری یعنی، «مودیز»، «اس اند پی» و «فیچ» در سطح بین المللی فعالیت می کنند. این موسسات، هم شرکت ها و هم اوراق بهادار با درآمد ثابت را رتبه بندی می کنند. برخلاف بسیاری از موسسات رتبه بندی کوچک که درآمدشان از طریق ارائه رتبه بندی های اعتباری به سرمایه گذاران حاصل می شود، «مودیز»، «اس اند پی» و «فیچ» قسمت عمده درآمدشان را از ارائه خدمات رتبه بندی به ناشران اوراق کسب می کنند. نخستین موسسه رتبه بندی اعتباری آسیایی در سال ۱۹۸۳، در کشور کره جنوبی با عنوان Korea Ratings آغاز به کار کرد. فعالیت های این موسسه شامل رتبه بندی اعتباری، خدمات مشاوره ای در زمینه تامین مالی پروژه ها، مدیریت استراتژیک، مطالعات امکان سنجی پروژه ها و مدیریت ریسک است.

از کامل ترین و جامع ترین روش های موجود جهت ارزیابی و رتبه بندی که بسیار مورد استقبال قرار گرفته و شرکتهای معتبر جهان از قبیل SHELL، MOBILE.HP و AMD آن را پیاده سازی و از دستاوردهای آن استفاده می نمایند روش کارت امتیازی متوازن می باشد. که بر مبنای استراتژی، عملکرد کلیه اجزاء سازمان را لحظه به لحظه تحت کنترل و نظارت درآورده و آن را با برنامه ها و اهداف سازمان مقایسه می کند و میزان موفقیت، خروجی کار و پیشرفت در دستیابی به اهداف راهبردی را اندازه گیری و ارزیابی می نماید.

۲-۱- آشنایی با رتبه بندی اعتباری

رتبه بندی اعتباری مقوله‌ای است که به وسیله موسسات معتبر ارزیابی کننده با هدف تعیین میزان ریسک برای سرمایه‌گذاران علاقه‌مند در یک موضوع مشخص ارائه می‌شود. به عبارت دیگر، این رتبه بندی به منظور اطمینان یافتن سرمایه‌گذاران به مشارکت در رمایه‌گذاری آنان در بانک‌ها و اوراق بهادار صادره توسط شرکت‌ها صورت می‌پذیرد.

۲-۲- هدف از رتبه بندی اعتباری

متقاضیان سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار باید به ریسک عدم پرداخت سود و یا اصل سرمایه‌گذاری به عمل آمده از سوی صادر کنندگان اوراق بهادار توجه ویژه‌ای کنند. در این ارتباط، ریسک سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با سررسید بلندمدت، بیشتر از اوراق بهادار با سررسید کوتاه مدت است. برای مثال چنانچه شرکتی نسبت به انتشار اوراق قرضه ده ساله مبادرت کند، سرمایه‌گذاران نمی‌توانند اطمینان داشته باشند که شرکت مزبور در ده سال آینده وجود خارجی داشته و مدت‌ها قبل از موعد

سررسید پرداخت مربوطه منحل نشده باشد. از این رو، ضرورت دارد که سرمایه‌گذاران پیش از تصمیم‌گیری نهایی، به پاره‌ای اطلاعات و تجزیه و تحلیل‌های اعتباری ارزشمند درباره صادرکنندگان اوراق بهادار دسترسی داشته باشند.

انجام این مهم در تمامی بازارها هزینه‌بر بوده و نیازمند صرف وقت و مهارت‌های حرفه‌ای و تخصصی ویژه‌ای است.

همان طور که گفته شد، سرمایه‌گذاران باید در زمان خرید اوراق بهادار منتشره، در مورد ریسک اعتباری آنان به دقت تامل کرده و نسبت به تصمیم‌گیری مناسب اقدام کنند.

▪ به منظور ارزیابی ریسک اعتباری موسسات، به دو راهکار برشمرده زیر اشاره می‌شود:

(۱) حسن شهرت صادر کننده اوراق بهادار

(۲) دارا بودن درجه‌بندی اعتباری

به کارگیری راهکار نخست در زمانی صورت می‌پذیرد که سرمایه‌گذاران از اعتبار و جایگاه مالی صادر کننده اوراق بهادار اطمینان کافی داشته به نحوی که پرداخت اصل و بهره سرمایه در موعد سررسید را قطعی تلقی می‌کنند.

در مورد روش دوم، درجه‌بندی‌های اعتباری به بررسی‌های رسمی اطلاق می‌شود که احتمال بازپرداخت اصل و فرع سرمایه را در سررسیدهای تعیین شده آن نشان می‌دهند.

۳-۲- نسبت‌های مالی اصلی مورد استفاده در رتبه بندی اعتباری

توانایی انجام تعهدات کوتاه مدت، توان انجام تعهدات بلندمدت، شاخص‌های اهرمی و ساختار سرمایه، نسبت سودآوری و فعالیت، تحلیل سهام شرکت، نسبت‌های ارزیابی هزینه شرکت، نسبت کفایت جریانات نقدی.

۴-۲- *موانع پیش روی صنعت رتبه بندی در ایران

در کشور ایران صنعت رتبه بندی هنوز جایگاه مناسبی نیافته است از عمده دلایل این امر میتوان به پارمترهای زیر اشاره داشت: مسایل فرهنگی، اقتصاد، آموزش - فقدان بانک‌های اطلاعاتی متمرکز، خلأ شبکه تبادل اطلاعاتی قوی و کارآمد، عدم وضع قوانین و مقررات کافی، مسایل سیاسی.

تاکنون تحقیقی در دانشگاه آزاد اسلامی درخصوص رابطه بین رتبه مالی واحد ها با نتایج عملیات و وضعیت مالی صورت نپذیرفته است.

۲- فرضیه های پژوهش

پژوهش حاضر درصدد آزمودن ارتباط رتبه بندی واحدهای دانشگاهی با برخی از شاخص های مالی است. با توجه به این مقدمه این پژوهش دارای سه فرضیه اصلی به شرح زیر است:

فرضیه اول: بین رتبه واحد با نرخ بازده دارایی رابطه معنا داری وجود دارد

فرضیه دوم: بین رتبه واحد و شاخص اهرمی رابطه معنا داری وجود دارد

فرضیه سوم: بین رتبه واحد و سود عملیاتی رابطه معنا داری وجود دارد

۳- متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه گیری

انجام هر پژوهش مستلزم تعیین و تعریف هر یک از متغیرهای پژوهش است در این مدل نسبت های مالی متغیر مستقل (قابل کنترل) می باشد. در این پژوهش یک متغیر وابسته (پاسخ) وجود دارد که دارای سه وضعیت است. وضعیت واحد ها از لحاظ رتبه مالی رشد داشته اند یا نزول کرده اند یا بدون تغییر بوده اند.

متغیر وابسته: رتبه مالی واحد

متغیرهای مستقل: مدل نسبت های مالی متغیر مستقل می باشد.

روش محاسبه متغیرهای پژوهش

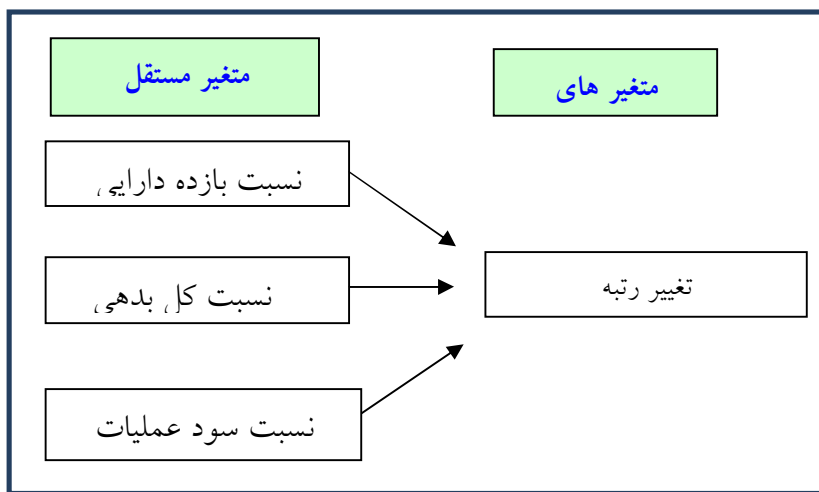
- $\frac{N}{i}$ الف) نسبت بازده دارایی: که در آن N اندوخته جاری، i کل داراییها می باشد
- ب) نسبت کل بدهی: که در آن M کل بدهی، O اندوخته طرح و توسعه می باشد
- ج) نسبت سود عملیات: که در آن N اندوخته جاری، P درآمد می باشد
- لازم به توضیح می باشد در کلیه اقلام بکار رفته در مدل ها متغیرها مستقل از علامت در نظر M گرفته شده است بجز متغیر اندوخته (سود) زیرا در نقطه مقابل سود، زیان قرار دارد که امکان دارد O واحدی دارای زیان باشد که بوسیله بکار گیری علامت جبری مثبت یا منفی تفاوت این دو حالت در $\frac{N}{P}$ متغیر مذکور مشخص گردیده است.

۴- مدل پژوهش

مدل تحلیلی پژوهش در حقیقت رابطه بین چارچوب نظری و کار جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات است. مدل تحلیلی دستگامی است متشکل از مفاهیم و فرضیه ها که کار انتخاب و جمع آوری اطلاعات موردنیاز برای آزمون فرضیه را تسهیل می کند.

استفاده از مدل تحلیلی پژوهش به محقق امکان می دهد تا موقعیت های پیچیده و دور از دسترس را به صورت قابل درک تهیه نموده و مورد مطالعه قرار دهد. بنابراین می توان گفت که محقق پس از انتخاب چارچوب نظری مناسب و شناسایی متغیرها، آنها را به صورت ترسیمی نمایش می دهد. (مهدی زاده، ۱۳۷۵، ص ۴۹)

نمودار شماره ۱: مدل پژوهش

۵- روش شناسی پژوهش:

روش این پژوهش، مطالعه کاربردی است و از لحاظ روش یک پژوهش توصیفی (نیمه تجربی) از نوع همبستگی با استفاده از اطلاعات تاریخی به صورت پس رویدادی یعنی استفاده از اطلاعات گذشته می باشد.

اطلاعات مربوط به ادبیات پژوهش از منابع کتابخانه ای جمع آوری شده است و برای جمع آوری داده های مورد نیاز در این پژوهش صورت های مالی و یادداشت های همراه، تراز تلفیقی سال های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۲ دانشگاه آزاد اسلامی جمع آوری و استخراج شده است. و همچنین جهت ویرایش و تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزارهای Microsoft Office Excel_2007 و spss17 استفاده می گردد.

روش تحلیل داده ها

برای آزمون کردن فرضیه ها از روش ضریب همبستگی استفاده می گردد. در این تحلیل رابطه بین تغییر در رتبه مالی واحد در طی سال ۱۳۹۰ با ۱۳۹۱ و سال ۱۳۹۱ با سال ۱۳۹۲ را با تغییر پاره ای از شاخص های مالی بررسی گردیده است.

عمده ترین دلایل برای انتخاب جامعه آماری مورد نظر بدین ترتیب می باشد:

- بانک نرم افزاری اطلاعات مالی کلیه واحد ها در بازه زمانی مورد پژوهش در دسترس می باشد.
- سال ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۲ سالی است که اطلاعات مالی نسبت به سال های قبل منسجم تر بوده است و با دسترسی به آخرین اطلاعات در خصوص وجود مشکل مالی یا عدم وجود مشکل مالی با مقایسه نسبت به سال های گذشته تحلیل بهتری امکان پذیر می باشد.

۶- تجزیه و تحلیل داده ها

در این مدل با استفاده از ضریب همبستگی رابطه و اثر متغیر مستقل نسبت مالی بر متغیر وابسته رتبه واحد مورد بررسی قرار گرفته است. در کلیه اقلام بکار رفته در مدل متغیر نسبت مالی مستقل از علامت در نظر گرفته شده است بجز متغیر اندوخته (سود) زیرا در نقطه مقابل سود، زیان قرار دارد که امکان دارد واحدی دارای زیان باشد که بوسیله بکار گیری علامت جبری مثبت یا منفی تفاوت این دو حالت در متغیر مذکور مشخص گردیده است. به عبارت دیگر مفهوم ماهیت حساب در دارایی ها و بدهی ها در نظر گرفته نشده است ولی در شاخص عملیاتی بدلیل تفاوت ماهیت سود با زیان لحاظ گردیده است.

مقایسه ۹۰ به ۹۱

ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نرخ بازده دارایی برابر ۰.۰۲۷ شده است که بسیار پایین است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر ۰.۶۹۰ است که در سطح ۰.۰۵ و حتی ۰.۱ نیز معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

Correlations			
		rotbe.mali	bazde.darae
rotbe.mali	Pearson Correlation	1	.027
	Sig. (2-tailed)		.690
	N	229	229
bazde.darae	Pearson Correlation	.027	1
	Sig. (2-tailed)	.690	
	N	229	229

ضریب همبستگی بین دو متغیر رتبه واحد و نسبت کل بدهی برابر -۰.۱۲۱ شده است و با توجه به مقدار سطح معنی داری (۰.۰۶۸) این آزمون در سطح ۰.۱ معنی دار است یعنی بین این دو متغیر رابطه وجود دارد و چون مقدار ضریب همبستگی منفی است رابطه معکوس دارند یعنی با زیاد شدن یکی، متغیر دیگر کم می شود.

Correlations			
		rotbe.mali	nesbat.kol.bede hi
rotbe.mali	Pearson Correlation	1	-.121
	Sig. (2-tailed)		.068
	N	229	229
nesbat.kol.bede hi	Pearson Correlation	-.121	1
	Sig. (2-tailed)	.068	
	N	229	229

ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نسبت سود عملیات برابر -0.13 شده است که بسیار پایین است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر 0.841 است که در سطح 0.05 و حتی 0.1 نیز معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

Correlations			
		rotbe.mali	nesbat.sod.amali at
rotbe.mali	Pearson Correlation	1	-.013
	Sig. (2-tailed)		.841
	N	229	229
nesbat.sod.amali at	Pearson Correlation	-.013	1
	Sig. (2-tailed)	.841	
	N	229	229

مقایسه ۹۱ به ۹۲

ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نرخ بازده دارایی برابر -0.079 شده است که بسیار پایین و منفی است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر 0.249 است که در سطح 0.05 معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

Correlations			
		rotbe.mali	bazde.darae
rotbe.mali	Pearson Correlation	1	-.079
	Sig. (2-tailed)		.249
	N	215	215
bazde.darae	Pearson Correlation	-.079	1
	Sig. (2-tailed)	.249	
	N	215	215

ضریب همبستگی بین دو متغیر رتبه واحد و نسبت کل بدهی برابر -0.035 شده است و با توجه به مقدار سطح معنی داری (0.607) این آزمون در سطح 0.1 معنی دار نیست یعنی بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد و این برخلاف آنچه است که در نسبت مالی سال ۹۰-۹۱ رخ داده است.

Correlations			
		rotbe.mali	nesbat.kol.bedeh i
rotbe.mali	Pearson Correlation	1	-.035
	Sig. (2-tailed)		.607
	N	215	215
nesbat.kol.bedehi	Pearson Correlation	-.035	1
	Sig. (2-tailed)	.607	
	N	215	215

ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نسبت سود عملیات برابر -0.009 شده است که بسیار پایین است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر 0.927 است که در سطح 0.05 و حتی 0.1 نیز معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد.

Correlations			
		rotbe.mali	nesbat.sod.amali at
rotbe.mali	Pearson Correlation	1	-.009
	Sig. (2-tailed)		.927
	N	215	215
nesbat.sod.amaliat	Pearson Correlation	-.009	1
	Sig. (2-tailed)	.927	
	N	215	215

۷- نتایج پژوهش

نتیجه حاصل از بررسی سال ۱۳۹۰ با ۱۳۹۱

نتیجه آزمون فرضیه اول ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نرخ بازده دارایی برابر ۰.۰۲۷ شده است که بسیار پایین است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر ۰.۶۹۰ است که در سطح ۰.۰۵ و حتی ۰.۱ نیز معنی دار نیست. از این رو بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. بدین معنا که چک لیستها و پرسش نامه های موثر دررتبه بندی رابطه ای با سنجش تغییر بازده داراییها ندارد.

نتیجه آزمون فرضیه دوم ضریب همبستگی بین دو متغیر رتبه واحد و نسبت کل بدهی برابر - ۰.۱۲۱ شده است و با توجه به مقدار سطح معنی داری (۰.۰۶۸) این آزمون در سطح ۰.۱ معنی دار است یعنی بین این دو متغیر رابطه وجود دارد و چون مقدار ضریب همبستگی منفی است رابطه معکوس دارند یعنی با زیاد شدن یکی، متغیر دیگر کم می شود.

نتیجه آزمون فرضیه سوم ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نسبت سود عملیات برابر -۰.۰۱۳ شده است که بسیار پایین است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر ۰.۸۴۱ است که در سطح ۰.۰۵ و حتی ۰.۱ نیز معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. از این رو بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. بدین معنا که چک لیستها و پرسش نامه های موثر دررتبه بندی رابطه ای با سنجش نتایج عملیات و سود عملیات ندارد.

نتیجه حاصل از بررسی سال ۱۳۹۱ با ۱۳۹۲

نتیجه آزمون فرضیه اول ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نرخ بازده دارایی برابر -۰.۰۷۹ شده است که بسیار پایین و منفی است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر ۰.۲۴۹ است که در سطح ۰.۰۵ معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. از این رو بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. بدین معنا که چک لیستها و پرسش نامه های موثر دررتبه بندی رابطه ای با سنجش تغییر بازده داراییها ندارد.

نتیجه آزمون فرضیه دوم ضریب همبستگی بین دو متغیر رتبه واحد و نسبت کل بدهی برابر - ۰.۳۵ شده است و با توجه به مقدار سطح معنی داری (۰.۶۰۷) این آزمون در سطح ۰.۱ معنی دار نیست یعنی بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد و این بر خلاف آنچه است که در نسبت مالی سال ۹۰-۹۱ رخ داده است. از این رو بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. بدین معنا که چک لیست ها و پرسش نامه های موثر دررتبه بندی رابطه ای با سنجش اهرم مالی و نسبت بدهی ندارند.

نتیجه آزمون فرضیه سوم ضریب همبستگی بین رتبه واحد و نسبت سود عملیات برابر -۰.۰۰۹ شده است که بسیار پایین است و سطح معنی داری آزمون همبستگی بین این دو متغیر برابر ۰.۹۲۷ است که در سطح ۰.۰۵ و حتی ۰.۱ نیز معنی دار نیست. پس بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. از این رو بین این دو متغیر رابطه وجود ندارد. بدین معنا که چک لیستها و پرسش نامه های موثر دررتبه بندی رابطه ای با سنجش نتایج عملیات و سود عملیات ندارد.

۸- بحث و نتیجه گیری

با مشاهده نتایج آزمون فرضیه های اول دوم و سوم در مقایسه سال ۱۳۹۰ به ۱۳۹۱ و سال ۱۳۹۱ به ۱۳۹۲ و رد فرض های مذکور به استثنای فرضیه دوم سال ۱۳۹۰ به ۱۳۹۱ چنین میتوان نتیجه گرفت که تغییر در رتبه مالی واحد ها در نظام رتبه بندی اداره کل امور مالی دانشگاه آزاد هیچگونه ارتباطی با شاخص های مالی مورد بررسی ندارند. به عبارت دیگر احراز ترتیب رتبه ها توسط واحدها در چک لیست ها با رتبه بندی واحدها از رویکرد شاخص های مالی مرتبط نبوده و لذا نظام رتبه بندی اداره کل مالی نمی تواند نقاط قوت و ضعف مالی را از لحاظ شاخص های مالی ارزیابی کند. لذا پیشنهاد می گردد:

۱- چک لیست ها و پرسشنامه ها به گونه ای طراحی شود تا ارزیابی واحدها بر اساس شاخص های مالی باشد.

۲- از آزمون های دیگری جهت بررسی رابطه بین نظام ارزیابی موجود و شاخص های مالی استفاده شود.

۳- دامنه بررسی بر روی سال های دیگری نیز انجام پذیرد.

منابع:

۱. جهانخانی، علی، و علی پارساییان. ۱۳۷۶. مدیریت سرمایه گذاری و ارزیابی اوراق بهادار. تهران: انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران
 ۲. سرمد، زهره، عباس بازرگان، و الهه حجازی. ۱۳۷۷. روش‌های پژوهشدر علوم اجتماعی. تهران: انتشارات آگاه.
 ۳. قدرتیان کاشان، سید عبدالجابر و انواری رستمی، علی اصغر. ۱۳۸۳. طراحی مدل جامع ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی شرکت‌ها. فصلنامه مدرس. علوم انسانی. شماره ۳۶.
 ۴. قلیزاده، محمدحسن. ۱۳۸۳. طراحی مدل رتبه‌بندی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از تحلی پوششی داده‌ها. پایان نامه دکتری، دانشگاه تهران.
 ۵. گنجی، حمیدرضا. ۱۳۸۷. ارزیابی رتبه‌بندی شرکت‌ها بر اساس اطلاعات حسابداری و غیر حسابداری و مقایسه آن با رتبه‌بندی شرکت‌ها در بورس اوراق بهادار تهران. تهران: دانشگاه تهران.
 ۶. مهرانی، ساسان، کاوه مهرانی، و غلامرضا کرمی. ۱۳۸۳. استفاده از اطلاعات مالی و غیر مالی جهت تفکیک شرکت‌های موفق از ناموفق. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی. شماره ۳۸
 ۷. مهرگان، محمد رضا. ۱۳۸۷. مدل‌های کمی در ارزیابی عملکرد سازمان‌ها: تحلیل پوششی داده‌ها. تهران: انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
 ۸. مومنی، منصور. ۱۳۸۷. مباحث نوین پژوهشدر عملیات. تهران: انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
9. Charnes, A., Cooper, W. W., Rhodes, E., 1978. Measuring the Efficiency of Decision Making Units. European Journal of Operational

Research 2(6), 429-444.

10. Cooper, W.W., Seiford L.M., Tone K. (2000) "Data envelopment analysis: a comprehensive text with models, applications", references and DEAsolver software, Boston, Kluwer Academic Publishers.
11. Gill, D.J. Rating the UK: The British government's sovereign credit ratings, 1976-8 (2015) Economic History Review, . Article in Press.
12. Jenkins, Larry, & Anderson, Murray (2003) "A multivariate statistical approach to reducing the number of variables in data envelopment analysis", European Journal of Operation Research, Vol. 147, pp. 51–61.
13. Markowitz, H. 1952. Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investments. New York: John Wiley and Sons.
14. Marwan Elkhoury, credit rating agencies and their potential on developing countries, no.186, January 2008, united nations trade and development
15. Sharpe, W.F., Alexander, G.J., and Bailey, J.F. 1999. Investments, sixth ed., New Jersey :Prentice-Hall International Inc.
16. Tiryaki, F. and M. Ahlactioglu. 2005. Fuzzy stock selection using a new fuzzy ranking and weighting algorithm. Applied Mathematics and Computation, 170: 144-157.
17. Tiryaki, F. The use of data envelopment analysis for stocks selection on Istanbul Stock Exchange, PICMET_01 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology, July 29–August 2, 2001, Portland, OR, USA, Proceedings Vol-2
18. Verbraken, T., Bravo, C., Weber, R., Baesens, B. Development and application of consumer credit scoring models using profit-based

- classification measures (2014) *European Journal of Operational Research*, 238 (2), pp. 505-513.
19. Wang, Y.M., Kwai_Sang Chin, and Ying Luo. 2011. Cross-efficiency evaluation based on ideal and anti-ideal decision making units. *Expert Systems With Applications*, 38: 10312–10319
 20. Wengner, A., Burghof, H.-P., Schneider, J. The impact of credit rating announcements on corporate CDS markets-Are intra-industry effects observable (2015) *Journal of Economics and Business*, 78, pp. 79-91.

فرم اشتراک فصلنامه مطالعات کمی در مدیریت
دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

الف) اطلاعات فردی	
نام خانوادگی:	نام:
رتبه علمی (اختیاری):	محل فعالیت آخرین مدرک تحصیلی (اختیاری)
ب) اطلاعات مربوط به مؤسسات و کتابخانه‌ها	
نام مؤسسه/کتابخانه:	وابسته به:
ج) نشانی گیرنده	
آدرس:	
صندوق یا کدپستی:	تلفن:
تلفن همراه:	نمابر:
	پست الکترونیک:
د) شماره مجله درخواستی و نحوه دریافت آن را مشخص نمایید.	
شماره درخواستی:	
دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، بلوار دانشجو، مجتمع دانشگاهی	دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، ساختمان امام علی، دانشکده علوم انسانی،
کدپستی ۴۵۶۱۹۳۴۳۶۷	
تلفن: ۰۲۴-۳۵۲۲۶۰۸۰، نمابر: ۰۲۴-۳۵۲۲۶۹۸۸	
http://qrm.abhariau.ac.ir	Email : qrm.abhar@gmail.com mohammadjalilee@yahoo.com

استان زنجان، کیلومتر ۴ جاده ترانزیت ابهر، بلوار دانشجو، مجتمع دانشگاهی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، ساختمان امام علی، دانشکده علوم انسانی،

کدپستی ۴۵۶۱۹۳۴۳۶۷

تلفن: ۰۲۴-۳۵۲۲۶۰۸۰، نمابر: ۰۲۴-۳۵۲۲۶۹۸۸

<http://qrm.abhariau.ac.ir>

Email : qrm.abhar@gmail.com

mohammadjalilee@yahoo.com